

Meie 12.09.2017 nr 2.1-3/25354-1

Lp omavalitsuse juht, volikogu esimees, volikogu
liige, omavalitsuse töötaja

Märgukiri korruptsiooniriskide maandamiseks kohalikes omavalitsustes

Käesolevaga edastame keskkriminaalpolitsei korruptsioonikuritegude büroo poolt kõikidele omavalitsustele märgukirja, millega soovime juhtida kohalike omavalitsuste juhtide ja ametnike tähelepanu võimalikele korruptsiooniriskidele 2017. aasta omavalitsuste volikogude valimiste perioodil ja kohalikku võimu teostavate ning avalike ülesandeid täitvate asutuste juhtimisel. Tähelepanekute eesmärk on ennetada korruptiivset käitumist ja anda soovitusi korruptsiooniohtude vältimiseks.

Tulenevalt korruptsioonikuritegude büroo statistikast ajavahemikul 2012-2016, on kahetsusväärne, et ca 40% prokuratuuri saadetud kriminaalasjade ametiisikutena käsitlevatest kahtlustatavatest olid kohalike omavalitsuste, selle allasutuse või osalusega puutumust omavad töötajad. Kahtlustatavate hulgas olid 17 kohaliku omavalitsuse juhti, 4 volikogu liiget ja 9 omavalitsusele kuuluva ettevõtte juhti. Peamiselt kvalifitseerusid märgitud isikutele süüks pandavad kuriteod võltsimiseks, omastamiseks, toimingupiirangu rikkumiseks või altkäemaksu võtmiseks. Omavalitsustega seotud problemaatikale lisanduvad 2013. aasta omavalitsuste volikogude valimisperioodil toimepandud rikkumised – häälte ostmised, eksimused valimisreklaami kasutamisel.

<https://www.politsei.ee/et/nouanded/korruptsioon/kasulikud-materjalid.dot>

Sellised statistilised numbrid annavad alust juhtida tähelepanu tõsisele vajadusele ennetada korruptiivsete tegevuste võimalikku aset leidmist omavalitsustes ja nendele kuuluvates asutustes. Tuleb silmas pidada, et korrumppeerunud ametnike tegevusega kaasnevad puudulikud avalikud teenused või teenuste kehv kvaliteet, mis viib inimeste rahulolematuseni ja vähendab usaldust kohaliku võimu vastu. Elanikkonna usaldamatus pidurdab piirkonna arengut, halvendab ettevõtluskeskkonda ja heidab varju piirkonna mainele. Seega on korruptsiooni ennetamisel kohalikes omavalitsustes väga oluline roll.

2017. aasta juunis avaldatud Riigikontrolli auditis „Korruptsioonivastase seaduse rakendamine kohalikes omavalitsustes“ märgitakse, et kohalikus omavalitsuses on suur huvide konfliktsituatsioonide tekkimise risk, mistõttu korruptsiooniohu vältimiseks tuleb erahuvide ja avalike huvide lahushoidmisel hoolikas olla. Kohalikel omavalitsustel oleks vaja senisest oluliselt rohkem pöörata tähelepanu korruptsiooniohtudele – korruptsiooni kui

nähtust küll mõistetakse, kuid oma asutusele või ettevõttele mõeldes ei osata või ei taheta riske näha, rääkimata nende süsteemsest maandamisest. <http://www.riigikontroll.ee/>

Pidades silmas käesoleva aasta omavalitsuste volikogude valimisi, haldusreformist tulenevaid omavalitsuste territoriaalseid ja juhtimisalaseid muutusi, siis võimalike korrupsiooniriskide maandamiseks soovitame:

- lähtuda 2017. aasta kohalike omavalitsuste valimistel seaduslikkusest ja headest tavadest ning taunida kandideerijate või nende toetajate poolt ebaausate võtete kasutamist paremate tulemuste saamiseks;
- lähtuda omavalitsuste volikogude valimiste perioodil seadusega lubatud valimisreklaami kasutamisest ja ajalimiidist;
- vältida omavalitsuste volikogude valimiste perioodil valimiskampanias kasutatavate tegevuste rahastamiseks omavalitsuse vahendite kasutamist;
- lähtuda haldusreformist tulenevate ühinemisprotsesside läbiviimisel ainult avalikest huvidest;
- asuda omavalitsuse juhtidel korrupsiooni vältimise eestvedajaks ja näidata sellist eeskuju korrupsiooni vastu nulltolerantsi kehtestamisel;
- vältida omavalitsuste vahendite kasutamisel ostutehingutes toimingupiirangu rikkumist;
- vältida iseendale või seotud isikutele tasu määramist;
- korrastada ametiautode kasutuskorda, et ära hoida ametiautode ja kütusekaartide väärkasutamist;
- tõhustada omavalitsuse hallatavates või osalusega asutustes huvide konflikti vältimise järgimist;
- jälgida, et kohalike omavalitsuste rahalised nõuded oma töötajate suhtes oleksid vormistatud kirjalikult ja hüvitamised toimuksid kindlaks määratud tähtaegadel;
- tagada teabe kättesaadavus omavalitsuse kodulehel;
- tõsta omavalitsuse töötajate korrupsioonialast teadlikkust, www.korrupsioon.ee ;
- deklareerida avalikult korrupsiooni taunimist omavalitsuses (nt reklaamiriba omavalitsuse kodulehel „Meie vald on korrupsioonivaba“ või „Hoiame meie omavalitsuse korrupsioonivabana“ vms);
- panustada korrupsiooniriskide maandamiseks sisekontrollisüsteemi kasutusele võtmisele;
- lisateabe ja konsultatsiooni saamiseks pöörduda www.korrupsioon.ee kodulehele;

- korruptiivsest tegevusest teavitamiseks pöörduda korruptsioonikuritegude büroo poole korruptsioonivihje@politsei.ee;
- kasutada märgukirjas välja toodud soovitusi omavalitsuse haldusala korruptsiooniriskide hindamiseks ja ennetusmeetmete rakendamiseks.

Loodan, et meie ettepanekud on abiks korruptsiooniriskide maandamisel ja kohalike elanike huvide ausal teenimisel.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mati Ombler
politseikolonelleitnant
teabehaldus- ja menetlusosakond, keskkriminaalpolitsei, korruptsioonikuritegude büroo
büroo juht

Remo Perli, 7308759, remo.perli@politsei.ee